

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספד יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איז'ה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ג מר השון התשע"ז

1412

מתפלל

שבת ט' אב ה-תשפ"ב
 פרשה: **דברים**
 הפטרה: **חזון ישעיהו תענית**
 צום תשעה באב ביום ראשון התחלת הצום יום שבת בשעה 19:26 סיום הצום יום ראשון בשעה 19:50

הדלקת נרות - 19:15
צאת השבת - 20:07
ר"ת - 20:59

הדלקת נרות בשבת הבאה **19:08**

זמנים	דברים	ואתחנן
4:46	4:40	עמוד השחר:
4:53	4:47	זמן טלית:
6:07	6:01	זריחה:
12:48	12:41	חצות:
13:21	13:23	מנחה גדולה:
19:29	19:36	שקיעה:

המתאבל ישמח
 רבי עקיבא אומר, כל העושה מלאכה בתשעה באב, אינו רואה סימן ברכה לעולם. וחכמים אומרים, כל העושה מלאכה בתשעה באב ואינו מתאבל על ירושלים, אינו רואה בשמחתה, שנאמר "שמחו את ירושלים וגילו בה כל אוהביה, שישו איתה משוש כל המתאבלים עליה".

העלוך לרפואת חמי וחמולי שלום בר שמחה זמרים בת רחל מנשה בר דוד וצפורה מרת אחתי זינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלוך או חלקו בטל ... 052-5079555

"שבת חזון"

שלשת השבועות שבין י"ז בתמוז עד תשעה באב נקראים ימי בין המצרים. ימים שהוקבעו כימי אבלות על חורבן הבית וגלות הארץ. חז"ל תקנו לנו לקרוא באותן שבתות הפטרות המדברות בתוכחה הקשורה לחורבן. בניגוד להפטרות רגילות במשך השנה שהתוכן שלהן קשור לפרשת השבוע כאן ההפטרות מדברות מעניני דיומא. כשנתבונן נראה שלא רק ההפטרות אלא גם פרשיות השבוע ובמיוחד פרשתנו נוגעת בעניני דיומא בצורה בולטת ביותר. פרשת דברים עיקרה מתמקדת בנושא התוכחה שמשנה רבינו מוכיח את הדור הנכנס לארץ והוא מקדים להוכיחם על הטא המרגלים. ואילו על הטא העגל מופיעה התוכחה בפרשת עקב על אף שמבחינת סדר הזמנים הטא העגל קדם. מכאן אנו למדים על גודל החומר שמשנה רואה באותו הטא שבעמיו נגזר על דור המדבר שלא יכנס לארץ וחורבן בית ראשון ושני ופיזור האומה בארצות הגויים. אחד הפסוקים בתוכחה משה אומר, "ובדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוקיכם" (א, לב), ומפרשי: "שהוא מבטיחם להביאכם אל הארץ אינכם מאמינים בו" (שם). הוא אינו מוצא חסרון אמונה בתחומים אחרים אלא במה שנוגע ליחסם לארץ. חז"ל תקנו לנו לקרוא את הפרשה הזו בשבת חזון לפני תשעה באב לעורר את הציבור לתשובת המשקל אם החטא היה במאיסה בארץ חמדה ממילא תשובת המשקל צריכה להיות בהתעוררות החשק והרצון ואהבת ארץ ישראל על כל המסתעף מאהבה זו. לצערנו אנו עדים שחולשה שפקדה את המרגלים מרם עיבה את בני עמנו גם בתקופה זו ישנם חוגים הממשיכים את השקפת המרגלים שעמנו אינו מסוגל ואינו יכול לעמוד במערכה מול כל האויבים מסביב. שמיעת פרשת דברים ודברי המוסר והתוכחה הכתובים בה צריכים להדור עמוק למודעות שלנו, שאנו צריכים לדעת נאמנה ששלומנו ובטחוננו לא יושג על ידי הסגרת חבלי ארץ נחלת אבותינו לידי הגויים בכל מיני צורות, אלא בהשלמת ריבונות ישראל על כל מרחבי ארצנו בהרחבת ההתיישבות ובהעמקת האמונה בעדקת דרכנו ושנדע כולנו שזאת היא הארץ היחידה שהובטחה רק לעמנו, לדורי דורות, ואנו צריכים לעמוד בתוקף ובעוז כנגד כל הקמים עלינו. ההשגחה האלוקית מהזירה לנו בדורנו את הכח והעוז שנישל מאתנו בהיותנו כגולה, וכעת עם תחית האומה ושיבתה לארצה גם עוז רוחה וחוסן עמידתה צריכים לבא לכלל גילוי.

משבת זו אנו נשאב את הכח הרוחני והוסן הנפשי לעמוד מול לחצים ואיומים מבחוץ, ובעזרת השם נעמוד בכל המצבים הקשים עד שנוכה לראות בהופעת אור גאולת ישראל על עמו ונחלתו בקרוב בימינו.

בית המסחר לבדים ואריגים שב"חומת סוק", המרכז המסחרי של ג'רבא, המה מרוב אדם. הלוקחות גרשו את החנות, היו שידעו מה הם מחפשים והיו שגיששו דרכם באפילה, אלו כמו אלו ביקשו לרכוש את מבוקשם בחנותו של רבי כליפה הכהן דווקא. וזאת על שום מה? על שום המוניטין שיצאו לחנותו של רבי כליפה. רבי כליפה הכהן, מאריותיה של ג'רבא, היה בר אוריין ובר אבהן. מצד יחוסו היה מצאצאיו של הגאון האדיר רבי רחמים הכהן, שכהן כראש אבות בתי הדין בג'רבא. ומצד עצמו היה גאון עצום, תלמיד חכם שתורתו אומנותו, שהש"ס כולו שגור על לשונו. בשונה משאר חנויות הטקסטיל שב"חומת סוק", היה בית מסחרו של רבי כליפה פתוח בכל יום רק למשך שעות בודדות, בהן היה רבי כליפה משרת את לקוחותיו. בכל יתר שעות היום וברוב שעות הלילה, היה רבי כליפה נטוע על מקומו בבית המדרש, שקוע בספריו, אגלי זיעה נוטפים ממצחו מחמת יגיעת עיונו בלימוד התורה הקדושה. אלא שהלקוחות לא נרתעו משעות הפתיחה המצומצמות, הם כיוונו את השעה וערכו את קנייתיהם אצל רבי כליפה דווקא. אז כהיום היה עיסוק כגון דא כרוך בהובלת סחורות מהכא להתם ומהתם להכא, וגם רבי כליפה הוצרך לעמוד בקשר עם יבואני המשי והצמר, על מנת לספק את צורכי הלקוחות. אחד הסוחרים בהם נעזר רבי כליפה לצורך יבוא סחורותיו, היה יהושע, סוחר טקסטיל יהודי שהתגורר בעיר גבאס הסמוכה לתוניס. לפי הסכם שנערך בין השנים, היה יהושע קונה מידי תקופה כמות מסוימת של גלילי צמר ומשי ושולח את הסחורה לג'רבא, אל חנותו של רבי כליפה. לחבילת הבדים היה יהושע מצרף מסמך בכתב ידו, ובו מופיע המחיר אותו שילם עבור גלילי הצמר והמשי. רבי כליפה היה מקבל את הסחורה, מסמן את הגלילים ומעמידם בחנותו למכירה, וכעבור תקופה היה עורך חשבון ושולח ליהושע מעטפה ובה סכום כסף, מחיר הבדים ששולמו על ידי יהושע בתוספת אחוזי רווח מן המכירה. באותו יום, בו מתחיל סיפורנו, שוטט יהושע בשוק הצמר והמשי של גבאס, כשעיניו בולשות בערנות אחר מציאות משתלמות. טיבן של מציאות, שכאשר מחפשים אותן הרי הן נעלמות מן העין, אולם מזלו של יהושע האיר לו פנים, ובמהלך סיורו בשוק הצמר והמשי קלטו עיניו את אחד הסוחרים כשהוא מנסה להיפטר מן הסחורה שתחת ידו. יהושע הידס אל הדוכן באדישות מעושה, מישש את הבדים כלאחר יד. עמד על טיבם, התמקח על המחיר ולבסוף יצא מן החנות שש ושמה, כשהוא נושא על גבו כמות גדולה של גלילי צמר ומשי, מאיכות גבוהה במיוחד, לאחר ששילם תמורתם מחיר אפסי כמעט. חלק מן הכמות מכר יהושע ברווח נאה, ואת החלק השני התעתד לשלוח לג'רבא, לרבי כליפה הכהן.

הודעות מרכז "Shofar for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555
שיעורי לווין
 לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרשב"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבת סופר"
 העלוך לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

photo.net & more.net

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל" ספר "דברים", האחרון בחמשת חומשי התורה, נקרא בפי הקדמונים "משנה תורה" על שם תכנו: שכן נשנים בו ענינים רבים שהובאו בספרים קודמים של התורה. בהקדמתו לספר: הספר הזה וזה לשון הרמב"ן בהקדמתו לספר: הספר הזה יבאר בו משה רבינו לדור הנכנס לארץ רוב מצוות התורה הצריכות לישראל... וכבר נאמרו לו כולן בסיני או באהל מועד בשנה הראשונה קודם המרגלים... ועל כך לא נאמר בספר הזה: "ידבר ה' אל משה לאמר: צו את בני ישראל", או "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם" מצוה פלונית.

בעל ספר החינוך, מונה בפרשיות ספר "דברים" מאתיים מצוות, כשליש מתרי"ג המצוות שבתורה. הצדיק רבי יהודה ליב מגור בעל "שפת אמת", היה אומר: ספר "דברים" הוא בבחינת "תפילין של יד", שכל הפרשיות שבהן מרוכזות בבית אחד. לעומת זאת ארבעת הספרים הראשונים בתורה הם בבחינת "תפילין של ראש", בהן ערוכות ארבע הפרשיות בארבעה בתים. והספר החמישי בתורה נקרא "דברים", כיון שבתחילתו ובסופו מצויים הרבה דברי תוכחה, שכלכילות לקרב ולקשור ליבוייתיהם של ישראל אל התורה - בדומה לתפילין של יד, שאנו מקיימים בהן "וקשרתם" כנגד הלב.

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף וכו' "

יש צדיק שהוא במדרגה גבוהה מאד, והוא מקושר תמיד בלי הפסק רגע אחד להשם יתברך באהבה נפלאה עד כלות הנפש, ומצדיק כזה אין צורך כלל לשמוע ממנו דברי מוסר, אלא יתקף כשרואים פניו כפני אלקים מתעוררים ושבים בתשובה שלמה. אבל אם הדור במדרגה נמוכה, או גם הצדיק צריך לרדת ממדרגתו, וצריך לתת להם דברי מוסר עד שישובו בתשובה. והנה משה רבינו אדון כל הנביאים והחכמים, בודאי שכאשר ראו את פניו הקדושות היו מתעוררים הרבה יותר מאשר היו שומעים דברי מוסר מצדיק אחר.

וזהו שאומר הכתוב "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל", והיינו שהפסוק מתמה מדוע היה צריך משה לדבר אתם ולהוכיחם ולרדת ממדרגתו?

התירוץ הוא: "במדבר בערבה" וגו', כלומר שמנה כאן הכתוב כל המקומות שהכעיסו לפני המקום. והיו אז באותם המקומות במדרגה קטנה לשפלה, עד שלא הספיק להם ראיית פני משה רבינו, אלא היה צריך לרדת ממדרגתו ולהוכיחם על מעשיהם.

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וזעזרות ודי חב"י

אפשר לרמוז בציון מקומות אלו, (בנוסף לדברי התוכחות שהוכיחם משה רבינו) שרצה משה רבינו להזהיר לישראל דברים שהם צריכים להתדבק בהם ולא לזוז מהם, מאחר שהם עם קדוש ובחר בהם מכל שבעים אומות, צריכים להתקדש כדי להתדבק בהשם יתברך. ואלה הם הדברים שרמז להם: במדבר - לשון דיבור, שצריכים לשמור פיהם מרע ומדברי הבאי ומדברים בטלים, שהדיבור הוא עיקר ושורש לקדושת הגוף, שאם אין פיו שמור, כל מה שיעשה בטל ומבוטל. בערבה - רמז על תאוות יצר הרע שהן עריבות לאדם, שאם הולך אחר תאוות נפשו במאכל ומשתה ובמחשבות רעות, יצא מעול מלכות שמים, וכן אותיות ערבה הן אותיות רע בה. מול סוף - רמז להם שצריכים לטהר מחשבותיהם ויידעו שתמיד הם נצבים נגד השם יתברך שיודע ומכיר מחשבות בני אדם, וזהו מול סוף, מול היודע סוף כל דבר מראשיתו. וביאור נוסף לתיבות מול סוף, כשתרצו לעשות דבר מסויים, דעו מה הפסד יצא ממנו, ותביטו מה יהיה בסופו. בין פארן ובין תופל - רמז על הזיווג שצריך קדושה יתירה, שהכוונה תהיה לשם מצות השם יתברך שציונו לפרות ולרבות ולא להנאתו למלאות תאוות היצר. וזהו שאמר "בין פארן ובין תופל" דהיינו שתזהרו בשעת הזיווג ותשמרו מאד להפריש ולהבדיל בין פארן דהיינו אם עושים משום קיום מצות פריה ורביה, או בין תופל, דהיינו אם אתם מתעסקים בדברי תפלות ונבלות פה, וצריך קדושה יתירה להבדיל בין הקודש ובין החול. ולבן - רמז להם שלא יהיה אחד בפה ואחד בלב, וזהו "ולבן" לשון ליבון ונקיות שיהיו נקיים מבית ומחוץ. והצרות - שיהיו שוקדים בחצרות בית ה' על התורה. ודי חב"י - שלא יהיו להוטים אחר כסף וזהב, אלא מה שמשפיע להם השם יתברך בזהב יאמרו די והותר הן רב והן מעט.

"אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל ישראל בעבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין תופל ולבן וזעזרות ודי חב"י

בפסוק זה בא לרמוז על אחרית האדם. במדבר בערבה - רמז לעת אשר לקברות יובל למקום מדבר ציה וצלמות. והעצה הנכונה: מול סוף - שתמיד יהיה למולו ולנגדו סופו ותכליתו, ותמיד יזכור יום המיתה. בין פארן - בין אם יהיה מולו פרה ורבה ומצליח בעולם הזה. ובין תופל - ובין שיהיה מולו גרוע ותפל, צריך לזכור יום המיתה. ולבן - ועל ידי זה יהיה לבן שיתלבנו מעשיו כשלג. וחצרות - שיהיה שוקד בתורה בחצרות בית ה'. ודי חב"י - שיהיה מואס בבצע כסף ויסתפק במועט, ויאמר די וזהב.

הלכות ליל חמשה עשר

דיני עונג שבת וכבוד שבת, וההכנות לקראת שבת ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

מצוות עונג שבת, ומתן שכרה

א. במסכת שבת (דף קיח). אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים, שנאמר (ישעיה פרק נה פסוק יד) "אז תתענג על ה' והרכבתיך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך", לא כאברהם שכתוב בו (בראשית פרק יג פסוק יז) "קום התהלך בארץ" וכו', ולא כיצחק שכתוב בו (שם פרק כו פסוק ג') "כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל", אלא כיעקב שכתוב בו (שם פרק כה פסוק יד) "ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה". והיינו שאצל אברהם ויצחק משמעות הברכה שנתברכו היא דוקא ארצות אלו ותו לא, מה שאין כן אצל יעקב שמשמעות הברכה שנתברך היא ללא גבול.

ואמרו עוד בגמרא (שבת דף קיח:), רב נחמן בר יצחק אמר, אף ניצול משעבוד גלויות, שלענין עונג שבת נאמר (ישעיה שם) "והרכבתיך על במותי ארץ", ועל אומות העולם נאמר (דברים פרק לג פסוק כט) "ואתה על במותימו תדרוך".

ואמרו עוד בגמרא (שם) אמר רב יהודה אמר רב, כל המענג את השבת נותנים לו משאלות לבו, שנאמר (תהלים פרק לו פסוק ד') "והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך", עונג זה אינו יודע מהו, כשהוא אומר (ישעיה שם פסוק יג) "וקראת לשבת עונג" הוי אומר זה עונג שבת. וכן אמרו במדרש רבה (שמות פרשה כה סימן יב) שכאשר אדם שומר את השבת הרי הוא גוזר גזירה והקב"ה מקיימה.

ואמרו עוד בגמרא (שם) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כאנוש (נ"א כדור אנוש) מוחלין לו, שנאמר (ישעיה פרק נו פסוק ב') "אשרי אנוש יעשה זאת ובן אדם יחזיק בה שומר שבת מחללו", אל תקרי מחללו אלא מחול לו. והיינו מפני ששבת שקולה כנגד כל המצוות (וכמו שאמרו בתלמוד ירושלמי נדרים סוף פרק ג'). וכן כתב הרמב"ם בסוף הלכות שבת, שהרי שבת קודש היא הוכחה להשגחת הבורא יתברך, וחידוש העולם, ותורה מן השמים, ומכיון שהוא שומר שבת בודאי מה שעובד עבודה זרה אינו מפני שמאמין בה, ולכן יש לו תוחלת על ידי תשובה, ואינו דומה למי שעובד עבודה זרה מחמת שמאמין שיש בה ממש, שהוא רחוק מלשוב בתשובה.

"יוסף ה' עליכם"

החוזה' מלובלין ישב שבת אחת עם הסידיי בשולחן השבת, והתחיל לדבר על יצמנו בביטויים קשים וברברי ביזיון שאינם נאמרים אפילו על אחד הריקים. התלמידים, שלא יכלו לשמוע את ביטויי-הגנאי הללו, החלו להשתמש זה אחר זה ולצאת מהאולם. כשראה החוזה' שתלמידיו עוזבים את השולחן, חזר ואמר: "הקב"ה יעזור לכם שלא יהיו לכם בנים גרוקים ממני".

שמעו זאת התלמידים, נחה דעתם וחזרו לשבת סביב השולחן. אמר על כך הצדיק רבי לייבלה איגד: את אצל משה רבנו מיצאנו כעין זה. בתחילה הוכיח את ישראל בדברים קשים. כשראה שנפלו ברוחם ושקעו בעצבות גדולה, חזר ואמר: "יוסף ה' עליכם ככם אלה פעמים". כלומר, בירכם שהקב"ה יעשה שירבו עווד יהודים "ככם" כששמעו זאת, נתפייסו ונחה דעתם.